

Oslo 17.01.2013

Kulturdepartementet

Oslo

Høringssvar – endringer i lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument.

Vår organisasjon, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere (NBU) organiserer forfattere av bøker for barn og ungdom. Vi vil derfor peke på noen problemer som vi tror kan gjelde en del av våre medlemmer og publisering ved hjelp av ny teknologi og de mulighetene slik teknologi gir.

Vi støtter fullt ut at også digitalt publisert materiale skal avleveres, både materiale som utgis både på papir og digitalt og materiale som kun utgis digitalt. I høringsnotatet pekes det på ulike former for avlevering, hvor avlevering på fysiske bærere som CD-rom er nevnt. Det samme gjelder for direkte nedlasting av materiale publisert på Internett, hvor det skisseres muligheter for at disse kan hentes direkte fra den aktuelle nettsiden.

Det som imidlertid ikke drøftes i høringsnotatet og som vi vil fremheve som viktig, er digitalt materiale publisert som applikasjoner til forskjellig brukerutstyr. Det kan være alt fra datamaskiner til lesebrett og mobiltelefoner. Det spesielle for slike applikasjoner er at de kjøpes fra og lastes direkte ned til det aktuelle utstyret. Programmene mellomlagres ikke på noe fysisk medium og kan ikke nyttiggjøres uten det tiltenkte utstyret.

En rekke utgivelser for barn og ungdom gjøres i dag som applikasjoner, hvor tekst, illustrasjoner, opplesing, musikk og animasjoner utgjør et hele. Det typiske for slike applikasjoner er at de gjøres tilgjengelig for ulike operasjonssystemer for ulike digitalt utstyr, slik som iPhone/iPad, for lesebrett og mobiltelefoner som bruker Googles Android-system og for tilsvarende som benytter Microsoft Windows.

Undersøkelser vi har gjort viser at norske forlag i dag ikke avleverer slike utgivelser, fordi det ikke finnes noen måter å gjøre dette på. Applikasjoner er kun tilgjengelige etter at de er lastet ned og installert på det tiltenkte utstyret hos brukeren. Et alternativ som pekes på fra forlagshold er avlevering av kildekode til applikasjonene, men det vil kun være interessant fra et bevaringssynspunkt, slikt materiale vil ikke kunne brukes slik som det er tenkt brukt.

Vi er temmelig sikre på at utgivelsen av digitale applikasjoner vil øke kraftig i de kommende årene. Vi er like sikre på at det stadig vil komme nye, og operativsystem-/produsentbundne utstyr for bruk av digitale applikasjoner. Utviklingen av slikt utstyr skjer raskt og det gis i liten grad ut informasjon før produktet lanseres.

Det vil, etter vår mening, være en stor utfordring å henge med på dette feltet for institusjoner som har til oppgave å bevare slike publikasjoner for ettertiden. Dels må de digitale mottaksløsningene være tilgjengelige før det publiseres noe, dels må produsentene av applikasjonene være sikret at oppbevaring og tilgjengeliggjøring skjer på en måte som sikrer deres opphavsrettslige rettigheter.

En del forfattere ønsker selv å utgi sine verk som applikasjon, uten å gå veien om forlag. Det er i dag relativt enkelt å utgi applikasjoner. Med litt datakunnskaper vil man kunne produsere applikasjoner basert på eget innhold. Det er også enkelt å distribuere disse for salg – og det er enkelt å få inn betaling for dette salget.

Vår bekymring er derfor at mangel på tekniske løsninger for å kunne oppfylle loven om pliktavlevering av det digitale materialet vil være det største hinderet for utgivelser.

I høringsnotatet for revisjonen av lov om pliktavlevering heter det at man ikke vil gå inn på særskilte bestemmelser for de forskjellige medietyper i det som betegnes som "andre medier", da dette er forskriftsmateriale. Dette finner vi noe underlig, da høringsnotatet drøfter veldig grundig hvordan innhenting av annet digitalt materiale kan gjøres, noe som vel også må kunne sies hører hjemme i en forskrift. For oss virker det som om det kun drøftes tekniske muligheter der teknologien alt er kjent og utprøvd. I og med at stadig mer publisert materiale kommer til å bli utgitt som applikasjoner synes vi at løsninger for å kunne oppfylle avleveringsloven bør utredes før en revisjon av loven vedtas.

Vi vil også peke på at det langt fra bare er barne- og ungdomsbøker som utgis som applikasjoner, mye faglitteratur for konsumentmarkedet, som reisehåndbøker, oppslagsverk, referanselitteratur og brukerhåndbøker utgis nå som applikasjoner.

Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere ber derfor om det utredes modeller og metoder for avlevering av digitalt materiale i form av applikasjoner før en revisjon av loven vedtas. Særlig synes vi definisjonene foreslått i §3 i den reviderte loven ikke tydelig nok inkluderer denne typen applikasjoner. Begrepet "Medium" i lovteksten bør tydeliggjøres, det samme bør begrepet "Dokument". Også §5 om "sending av dokument" bør omformuleres med tanke på denne type digitale utgivelser, som ikke kan sendes som fysisk post. Det bør i hvert fall tydeliggjøres at produsenten av de digitale utgivelsene ikke er ansvarlige for å bekoste utstyr som gjør det mulig å benytte applikasjonen, selv om det utgitte materiale kun er lesbart av et svært begrenset eller kostbart utstyr.

Vennlig hilsen

for Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere

Bjørn Ingvaldsen

Leder